

**RECOMANDAREA DE
POLITICĂ GENERALĂ CERİ
NR. 11**

**PRIVIND
COMBATAREA RASISMULUI
ȘI DISCRIMINARE RASIALĂ
ÎN ACTIVITĂȚILE POLIȚIEI**

ADOPTATĂ LA DATA DE 29 IUNIE 2007

Strasbourg, 4 octombrie 2007

Vă rugăm să țineți seama că prezentul document este o traducere. Dacă aveți dubii asupra sensurilor, consultați versiunile originale în engleză și franceză.

This document was translated with the support of the EU and Council of Europe regional project “Strengthening access to justice through non-judicial redress for victims of discrimination, hate speech and hate crimes in the Eastern Partnership”.

Publicat de
Comisia Europeană împotriva Rasismului și Intoleranței (CERI/ECRI)
Consiliul Europei - 2007
Tipărit la Strasbourg

Comisia Europeană împotriva Rasismului și Intoleranței (CERI):

Având în vedere articolul 14 din Convenția europeană a drepturilor omului, Protocolul adițional nr. 12 la această Convenție și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului;

Având în vedere Convenția internațională privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială;

Reamintind Recomandarea de politică generală nr. 7 a CERI privind legislația națională referitoare la combaterea rasismului și a discriminării rasiale;

Reamintind Recomandarea de politică generală nr. 8 a CERI privind combaterea rasismului în timpul combaterii terorismului;

Reamintind Recomandarea Rec (2001) 10 a Comitetului de Miniștri către Statele membre privind Codul european de etică al poliției, adoptată de Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei la data de 19 septembrie 2001;

Reamintind Directivele Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei privind drepturile omului și lupta împotriva terorismului;

Reamintind standardele adoptate de Comitetul European pentru Prevenirea Torturii și a Tratatelor sau Pedepselor Inumane sau Degradante;

Reamintind Recomandarea generală XXXI privind prevenirea discriminării rasiale în administrarea și funcționarea sistemului de justiție penală, adoptată de Comitetul pentru Eliminarea Discriminării Rasiale la data de 17 august 2005;

Reamintind Recomandările Înalțului Comisar OSCE pentru Minoritățile Naționale cu privire la activitățile poliției în societățile multi-etnice, din februarie 2006;

Subliniind că, în rapoartele sale de țară, CERI recomandă în mod regulat statelor membre adoptarea unor măsuri eficiente destinate combaterii rasismului și discriminării rasiale în cadrul activităților poliției;

Subliniind rolul pozitiv pe care poliția trebuie să îl joace în combaterea rasismului și a discriminării rasiale și în promovarea drepturilor omului, a democrației și a statului de drept;

Subliniind necesitatea de a pune la dispoziția poliției toate mijloacele umane, financiare și de altă natură necesare pentru a îndeplini pe deplin acest rol;

Conștientizând faptul că combaterea criminalității, inclusiv a terorismului, constituie o sarcină dificilă de îndeplinit de către poliție;

Subliniind că, pentru a-și îndeplini pe deplin sarcinile, poliția trebuie să se asigure că drepturile și securitatea tuturor persoanelor sunt protejate și garantate;

Recomandă guvernelor statelor membre:

I. Referitor la profilarea rasială

1. Să definească și să interzică în mod clar profilarea rasială prin lege;

În sensul prezentei Recomandări, profilarea rasială înseamnă:

„Utilizarea de către poliție, fără nicio justificare obiectivă și rezonabilă, a unor criterii precum rasă, culoare, limbă, religie, naționalitate sau origine națională sau etnică în activități de control, supraveghere sau investigație”;

2. Să efectueze cercetări privind profilarea rasială și să monitorizeze activitățile poliției pentru a identifica practicile de profilare rasială, inclusiv prin colectarea datelor defalcate pe motive precum originea națională sau etnică, limba, religia și naționalitatea în ceea ce privește activitățile relevante ale poliției;
3. Să introducă un standard de suspiciune rezonabilă, pe baza căruia atribuțiile legate de activitățile de control, supraveghere sau investigație să poată fi exercitate numai pe baza unei suspiciuni bazate pe criterii obiective;
4. Să instruiască poliția cu privire la profilarea rasială și la utilizarea standardului de suspiciune rezonabilă;

II. Referitor la toate formele de discriminare rasială și conduita necorespunzătoare a poliției pe motive rasiale

5. Să se asigure că legislația care interzice discriminarea rasială directă și indirectă face referire la activitățile poliției;
6. Să instruiască membrii poliției în domeniul drepturilor omului, inclusiv dreptul de a nu fi victima rasismului și al discriminării rasiale, precum și referitor la dispozițiile legale în vigoare împotriva rasismului și discriminării rasiale;
7. Să ia măsuri pentru a informa membrii poliției cu privire la faptul că actele de discriminare rasială și conduita necorespunzătoare a poliției bazată pe motive rasiale nu vor fi tolerate;
8. Să ofere mecanisme de sprijin și consiliere pentru victimele discriminării rasiale sau ale conduitei necorespunzătoare a poliției din motive rasiale;
9. Să asigure investigații eficiente cu privire la presupusele cazuri de discriminare rasială sau de conduită necorespunzătoare a poliției din motive rasiale și să se asigure, după caz, că autorii acestor acte sunt pedepsiți în mod adecvat;
10. Să prevadă existența unui organism, independent de poliție și de autoritățile de urmărire penală, care să fie însărcinat cu investigarea presupuselor cazuri de discriminare rasială și de conduită necorespunzătoare a poliției din motive rasiale;

III. Referitor la rolul poliției în combaterea infracțiunilor rasiste și monitorizarea incidentelor rasiste

11. Să se asigure că poliția investighează temeinic infracțiunile rasiste, inclusiv prin luarea în considerare pe deplin a motivației rasiste a infracțiunilor obișnuite;
12. Să stabilească și să opereze un sistem de înregistrare și monitorizare a incidentelor rasiste și proporția în care aceste incidente sunt aduse în fața procurorilor și, în cele din urmă, sunt calificate drept infracțiuni rasiste;
13. Să încurajeze victimele și martorii incidentelor rasiste să raporteze astfel de incidente;
14. În acest scop, să adopte o definiție largă a incidentului rasist;

În sensul prezentei Recomandări, un incident rasist va fi:

„orice incident pe care victima sau orice altă persoană îl consideră rasist”;

IV. Referitor la relațiile dintre poliție și membrii grupurilor minoritare

15. Să menționeze că poliția are obligația legală de a promova egalitatea și de a preveni discriminarea rasială în îndeplinirea funcțiilor sale;
16. Să instruiască membrii poliției să întreprindă activități polițienești într-o societate diversă;
17. Să recruteze membri ai grupurilor minoritare subreprezentate în poliție și să se asigure că aceștia au șanse egale de progres în carieră;
18. Să stabilească parametrii de dialog și cooperare între poliție și membrii grupurilor minoritare;
19. În măsura posibilă, să pună la dispoziție celor care iau contact cu poliția și care nu înțeleg limba oficială, acces la servicii de interpretare profesională;
20. Să se asigure că poliția comunică cu mass-media și cu publicul în general într-un mod care să nu perpetueze ostilitatea sau prejudecățile față de membrii grupurilor minoritare.

EXPUNEREA DE MOTIVE

Introducere

21. Această Recomandare de politică generală (în continuare: Recomandarea) se concentrează pe combaterea rasismului și a discriminării rasiale în cadrul activității poliției. Recomandarea nu urmărește totuși să acopere toate aspectele relevante pentru combaterea rasismului și a discriminării rasiale cu privire la activitățile poliției utilizând același nivel de detaliere. Combaterea rasismului și a discriminării rasiale în cadrul poliției a fost supusă unei analize naționale și internaționale extinse din diferite perspective, iar ca urmare recomandări au fost emise de alte organizații internaționale. Prin urmare, încercând să includă cât mai multe aspecte, CERl a decis să acorde o atenție specială temei combaterii rasismului și discriminării rasiale în activitățile poliției, cu privire la care poate aduce o valoare adăugată specifică în calitate de organism independent de monitorizare a drepturilor omului al Consiliului Europei, specializat în combaterea rasismului și a discriminării rasiale.
22. În sensul acestei Recomandări, termenul „poliție” se referă la persoanele care exercită (sau dețin prin lege) autoritatea de a folosi forța pentru a menține legalitatea și ordinea în societate, inclusiv în mod normal pentru prevenirea și detectarea infracțiunilor. Prezenta Recomandare se aplică indiferent de modul în care este organizată poliția; fie că este centralizată sau orientată pe nivelul local, fie că este structurată într-o manieră civilă sau militară, fie că este etichetată ca servicii sau forțe, fie că aceasta este trasă la răspundere de către stat, de autoritățile internaționale, regionale sau locale sau de un public mai larg. Aceasta include servicii secrete de securitate și informații și oficiali responsabili cu controlul la frontieră. Include, de asemenea, companiile private care exercită puteri polițienești, astfel cum sunt definite mai sus.
23. Prin evitarea rasismului și discriminării rasiale, poliția îndeplinește două aspecte importante ale misiunii sale. În primul rând, poate face față provocărilor generate de necesitatea combaterii criminalității, inclusiv a terorismului, într-un mod care îmbunătățește atât securitatea umană, cât și respectarea drepturilor tuturor oamenilor. În al doilea rând, promovează democrația și statul de drept. Prin urmare, scopul acestei recomandări nu este în niciun caz să evidențieze activitatea precară a poliției și să stigmatizeze poliția, ci să o ajute să promoveze securitatea și drepturile omului pentru toți prin activități adecvate.
24. Recomandarea face referire la rasism și discriminare rasială în contextul combaterii tuturor infracțiunilor, inclusiv a terorismului. În rapoartele sale de monitorizare pentru fiecare țară, CERl se ocupă în mod regulat de problemele legate de rasism și discriminare rasială în poliție în contextul combaterii criminalității și face recomandări statelor membre cu privire la modul de combatere a acestor fenomene. Recent, CERl și-a exprimat îngrijorarea în rapoartele sale de monitorizare cu privire la informațiile potrivit cărora cazurile de rasism și discriminare rasială în poliție, inclusiv de profilare rasială, s-au intensificat și au luat o nouă dimensiune, în special ca urmare a luptei împotriva infracțiunilor teroriste.
25. CERl este conștientă de faptul că poliția lucrează adesea într-un context dificil și că realitatea de zi cu zi a combaterii criminalității, inclusiv a terorismului, generează adevărate provocări care trebuie rezolvate. Cu toate acestea, CERl este convinsă că rasismul și discriminarea rasială, inclusiv profilarea rasială, nu pot constitui un posibil răspuns la aceste provocări. În primul rând, pentru că

încalcă drepturile omului. În al doilea rând, pentru că întăresc prejudecățile și stereotipurile despre anumite grupuri minoritare și legitimează rasismul și discriminarea rasială împotriva acestora în rândul populației generale. În al treilea rând, pentru că profilarea rasială nu este eficientă și favorizează scăderea și nu creșterea securității persoanelor. CERİ consideră că încrederea tuturor segmentelor societății în poliție este cea care sporește securitatea generală. Nu este posibil ca poliția să acționeze eficient, inclusiv împotriva provocărilor legate de securitate specifice, fără cooperarea tuturor componentelor societății, a majorității și minorităților.

26. Este extrem de important să se prevadă garanții eficiente împotriva actelor rasiste comise de poliție. Nu poate exista încredere în poliție, dacă membrilor săi li se permite să abuzeze cu impunitate de autoritatea de care această instituție are nevoie pentru a-și îndeplini misiunea.

I. Referitor la profilarea rasială

Paragraful 1 din Recomandare:

„Să definească și să interzică în mod clar profilarea rasială prin lege;

În sensul prezentei Recomandări, profilarea rasială înseamnă:

'Folosirea de către poliție, fără nicio justificare obiectivă și rezonabilă, a unor criterii precum rasa, culoarea, limba, religia, naționalitatea sau originea națională sau etnică în activități de control, supraveghere sau investigație '.

27. Recomandarea oferă o definiție a profilării rasiale. Întrucât profilarea rasială constituie o formă specifică de discriminare rasială, definiția profilării rasiale adoptată de CERİ se inspiră din definiția discriminării rasiale cuprinsă în Recomandarea sa de politică generală nr. 7 privind legislația națională pentru combaterea rasismului și a discriminării rasiale (în continuare: RPG nr. 7) și cu privire la definiția discriminării utilizată de Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa.
28. Profilarea rasială constă din utilizarea de către poliție a anumitor criterii în activități de control, supraveghere sau investigație, fără o justificare obiectivă și rezonabilă. Utilizarea acestor criterii nu are nicio justificare obiectivă și rezonabilă dacă nu urmărește un scop legitim sau dacă nu există o relație rezonabilă de proporționalitate între mijloacele folosite și scopul urmărit pentru a fi realizat.
29. CERİ subliniază că, chiar și atunci când, în termeni abstracti, există un scop legitim (de exemplu prevenirea dezordinii publice sau a infracțiunilor), utilizarea acestor motive în activitățile de control, supraveghere sau investigație poate fi greu justificată în afara cazului în care poliția acționează pe baza unei descrieri specifice a suspectului în intervalele de timp corespunzătoare, adică atunci când se urmărește o pistă specifică cu privire la caracteristicile de identificare ale unei persoane implicate într-o anumită activitate infracțională. Pentru ca poliția să evite profilarea rasială, activitățile de control, supraveghere sau investigație trebuie să se bazeze în mod strict pe comportamentul individual și/sau pe informațiile acumulate.
30. În ceea ce privește tratamentul diferențiat în baza criteriului de origine etnică, Curtea Europeană a Drepturilor Omului indică faptul că „[î]n orice caz [se] consideră că nicio diferență în ceea ce privește tratamentul care se bazează exclusiv sau într-o măsură decisivă pe originea etnică a unei persoane nu poate fi justificată în mod obiectiv într-o societate democratică contemporană

construită pe principiile pluralismului și respectului pentru diferite culturi” (CEDO, 13 decembrie 2005, *Timișev împotriva Rusiei*, § 58). În ceea ce privește tratamentul diferențiat datorită naționalității, Curtea Europeană a Drepturilor Omului include acest criteriu printre cele pentru care sunt necesare „justificări foarte importante” pentru a motiva un tratament diferențiat (CEDO, 16 septembrie 1996, *Gaygusuz împotriva Austriei*, § 42). Mai general, după cum a evidențiat deja în RPG nr. 7, CERI subliniază că noțiunea de justificare obiectivă și rezonabilă ar trebui interpretată cât mai restrictiv posibil în ceea ce privește tratamentul diferențiat bazat pe oricare dintre motivele enumerate.

31. Având în vedere aceste principii, ar trebui analizate diferite considerații pentru a evalua dacă testul de proporționalitate între mijloacele utilizate și obiectivele urmărite pentru a fi realizate este îndeplinit în contextul profilării rasiale. Aceste considerații sunt:
 32. i) criteriul de eficiență: capacitatea măsurii concrete de a îndeplini scopurile pentru care a fost concepută. Criteriul de eficiență include luarea în considerare a următoarelor lucruri: proporția în care măsura în cauză a condus la identificarea infractorilor; proporția în care măsura în cauză afectează capacitatea poliției de a lucra cu grupuri minoritare pentru a identifica infractorii; proporția în care măsura în cauză poate abate poliția de la identificarea activităților infracționale reale.
 33. ii) criteriul necesității: existența sau nu a altor măsuri, mai puțin invazive, pentru a atinge același scop.
 34. iii) criteriul vătămării: proporția în care măsura concretă afectează drepturile individului (dreptul la respectarea vieții private și de familie, dreptul la libertate și securitate, dreptul de a nu fi supus la discriminare etc.). Dincolo de considerațiile referitoare la drepturile individuale afectate, criteriul prejudiciului ar trebui înțeles în termeni mai generali, ca incluzând considerații cu privire la proporția în care măsura în cauză instituționalizează prejudecățile și legitimează un comportament discriminatoriu în rândul publicului larg față de membrii anumitor grupuri. Cercetările au arătat că profilarea rasială are efecte negative considerabile. Profilarea rasială generează un sentiment de umilință și nedreptate în rândul anumitor grupuri de persoane și duce la stigmatizarea și înstrăinarea acestora, precum și la deteriorarea relațiilor dintre aceste grupuri și poliție, din cauza pierderii încrederii în acestea din urmă. În acest context, este important să se examineze, ca parte a evaluării criteriului vătămării, comportamentul poliției atunci când desfășoară activitatea de control, supraveghere sau investigație relevantă. De exemplu, în cazul unor opriri în trafic, amabilitatea și explicațiile oferite cu privire la motivele opririi au un rol esențial în ceea ce privește experiența persoanei legate de oprire. De asemenea, este important să se evalueze măsura în care anumite grupuri sunt stigmatizate ca urmare a deciziilor de concentrare a eforturilor poliției asupra unor infracțiuni specifice sau în anumite zone geografice.
35. Definiția profilării rasiale utilizată de CERI conține o listă de criterii, aceasta fiind o listă neexhaustivă. Pe lângă criteriile menționate în mod explicit, alte criterii pentru care poate interveni profilarea rasială includ, de exemplu, țara de origine a unei persoane. O ilustrare a acestui fapt este reprezentată de anumite verificări efectuate asupra pasagerilor la bordul zborurilor provenind din anumite țări. În ceea ce privește criteriul „rasei”, CERI subliniază că, deși respinge teoriile bazate pe existența diferitelor „rase”, a decis totuși să utilizeze acest termen în Recomandare pentru a se asigura că acele persoane care sunt percepute în general și în mod eronat ca aparținând „altei rase” nu sunt excluse

din sfera protecției pe care această Recomandare intenționează să o ofere. Termenul „criterii” utilizat în definirea profilării rasiale trebuie să includă criterii care sunt reale sau presupuse. De exemplu, dacă o persoană este interogată pe presupunerea că este musulmană, atunci când în realitate acest lucru nu este adevărat, acesta ar reprezenta în continuare o profilare rasială pe criteriul religiei.

36. Definiția profilării rasiale se referă la activități de control, supraveghere sau investigație. Actele care se încadrează în această definiție includ: opriri și percheziții; verificări de identitate; controale ale vehiculelor; percheziții asupra persoanei; percheziții de case și alte spații; verificări și căutări de identitate în masă; raiduri; supraveghere (inclusiv interceptarea convorbirilor); extragerea de cunoștințe din date /colectarea masivă a datelor (data trawling). Deși această listă nu este exhaustivă, activitățile poliției care se desfășoară în alte scopuri decât controlul, supravegherea și investigarea (cum ar fi tratamentul persoanelor reținute) nu sub incidența definiției CERI dată profilării rasiale. Cu toate acestea, aceste activități ar putea încălca interdicția discriminării rasiale (cu privire la acest punct, a se vedea Secțiunea II).
37. Profilarea rasială este în principal rezultatul stereotipurilor existente în rândul poliției, pe baza cărora se presupune că anumite grupuri de persoane desemnate pe criterii de rasă, culoare, limbă, religie, naționalitate sau origine națională sau etnică sunt mai predispuse decât altele să comită infracțiuni sau anumite feluri de infracțiuni. Cu toate acestea, interzicerea profilării rasiale trebuie să acopere și acele situații în care legătura dintre stereotipuri și profilarea rasială este mai dificil de stabilit.
38. În același mod ca și discriminarea rasială, profilarea rasială poate lua forma discriminării rasiale indirecte (a se vedea definiția discriminării rasiale indirecte de mai jos la punctul 49-b). Cu alte cuvinte, poliția poate utiliza (fără o justificare obiectivă și rezonabilă) criterii aparent neutre, dar care au un impact disproporționat asupra unui grup de persoane desemnat pe criterii de rasă, culoare, limbă, religie, naționalitate sau origine națională sau etnică. De exemplu, un profil care spune poliției să oprească toate femeile care poartă batic ar putea constitui un profil rasial în măsura în care ar avea un impact disproporționat asupra femeilor musulmane și nu ar avea o justificare obiectivă și rezonabilă. Interzicerea profilării rasiale se referă, de asemenea, la aceste forme indirecte de profilare rasială. Mai mult, la fel ca discriminarea rasială, profilarea rasială poate lua forma discriminării prin asociere. Acest lucru se întâmplă atunci când o persoană este discriminată pe baza asocierii sale sau a contactelor cu persoane desemnate în baza unuia dintre criteriile menționate mai sus.
39. Recomandarea se referă la necesitatea „interzicerii profilării rasiale prin lege”. În ceea ce privește sancțiunile pentru încălcarea acestei interdicții, deoarece profilarea rasială constituie o formă de discriminare rasială, ar trebui să se aplice sancțiunile prevăzute în RPG nr. 7 pentru discriminarea rasială. În plus față de sancțiunile și căile de atac legale concepute în esență pentru comportamentul individual al ofițerilor, ar trebui să existe mecanisme de remediere mai flexibile pentru a aborda tipul de profilare rasială care rezultă din politicile și practicile instituționale. De exemplu, la primirea unor raportări credibile legate de profilarea rasială de către un serviciu de poliție, autoritățile competente ar putea fi îndreptățite să efectueze un audit de politici pentru a examina această chestiune prin intermediul unei revizuii a politicii stabilite, a instruirii, a protocoalelor operaționale sau a altor factori existenți în cadrul serviciului respectiv. Mai ales în cazul în care mecanismele administrative

existente nu oferă un instrument pentru astfel de audituri de politici, acestea din urmă ar putea fi efectuate de către o autoritate independentă. Aceasta ar putea fi un organism independent însărcinat cu investigarea presupuselor acte de discriminare rasială și de conduită necorespunzătoare a poliției pe criterii rasiale (a cărui înființare este recomandată la punctul 10) sau un organism specializat a cărui înființare este recomandată de către CERI în Recomandarea sa de politică generală nr.2 privind organisme specializate pentru combaterea rasismului, xenofobiei, antisemitismului și intoleranței la nivel național.

Paragraful 2 din Recomandare:

„Să efectueze cercetări privind profilarea rasială și să monitorizeze activitățile poliției pentru a identifica practicile de profilare rasială, inclusiv prin colectarea datelor defalcate pe criterii precum originea națională sau etnică, limba, religia și naționalitatea cu privire la activitățile relevante ale poliției ”

40. În statele membre ale Consiliului Europei se efectuează foarte puține cercetări și monitorizări privind profilarea rasială. Există lacune serioase în cunoștințele deținute atât în ceea ce privește cercetarea privind metodele care vizează identificarea și măsurarea profilării rasiale, cât și în ceea ce privește studiile care fac referire la diferitele aspecte menționate mai sus cu privire la definiția profilării rasiale, și anume eficiența, necesitatea și vătămarea cauzată de profilarea rasială. CERI consideră că aceste lacune în cunoștințe permit în mod efectiv practicilor de profilare rasială să continue nestingerite și să se intensifice în contexte de securitate specifice.
41. În ceea ce privește monitorizarea activităților poliției în vederea identificării practicilor de profilare rasială, unul dintre principalele motive pentru lipsa de cunoștințe despre profilarea rasială este, în marea majoritate a statelor membre ale Consiliului Europei, absența datelor defalcate pe criterii precum originea națională sau etnică, limba, religia și naționalitatea. În rapoartele sale de monitorizare de țară, CERI recomandă în mod constant ca statele membre să colecteze astfel de date, pentru a monitoriza situația grupurilor minoritare și pentru a identifica posibile modele de discriminare directă sau indirectă cu care se pot confrunta în diferite aspecte ale vieții. Activitățile poliției și, mai general, sistemul de justiție penală sunt domenii cruciale în privința cărora CERI a solicitat colectarea acestui tip de date pentru a încuraja răspunderea și a oferi o bază comună de cunoștințe pentru elaborarea de politici. De asemenea, CERI subliniază în mod constant că astfel de date ar trebui colectate cu respectarea cuvenită a principiilor confidențialității, a consimțământului informat și a autoidentificării voluntare a persoanelor ca aparținând unui anumit grup și în strânsă cooperare cu toți actorii relevanți, inclusiv organizațiile societății civile.
42. Pentru ca datele defalcate pe criterii precum originea națională sau etnică, limba, religia și naționalitatea să fie utilizate pentru identificarea și măsurarea profilării rasiale, aceste date ar trebui colectate cu privire la activitățile relevante ale poliției, inclusiv verificări de identitate, controale ale vehiculelor, percheziții ale persoanei, percheziții la domiciliu /în incinte și raiduri. De asemenea, ar trebui colectate date cu privire la rezultatele finale ale acestor activități (în ceea ce privește urmărirea penală și condamnările), astfel încât să se poată evalua dacă raportul dintre controalele efectuate și condamnările efective este diferit pentru membrii grupurilor minoritare față de restul populației. Pentru a fi utile, cercetarea și monitorizarea profilării rasiale trebuie, de asemenea, să respecte standarde înalte de cercetare științifică, care trebuie reflectate în metodologia utilizată. Au fost deja dezvoltate bune practici în acest sens pentru documentarea și măsurarea profilării rasiale în Europa și în străinătate. De

exemplu, atunci când se urmărește posibila profilare rasială cu privire la opriri și percheziții efectuate într-o anumită zonă la un anumit moment, trebuie să se acorde atenție specială structurii populației din acea zonă la acel moment, pentru a determina dacă poliția oprește în mod disproporționat membrii grupurilor minoritare în acel context particular.

43. CERI subliniază că, prin colectarea acestui tip de date, poliția dovedește bunăvoință și disponibilitatea de a asculta reclamațiile grupurilor minoritare. Dacă nu are loc o profilare rasială, acest lucru poate ajuta la restabilirea sau consolidarea încrederii și la scăderea riscului ca poliția să fie supusă unui comportament agresiv. CERI subliniază, de asemenea, că percepția că poliția poate recurge la profilarea rasială poate fi la fel de dăunătoare ca și profilarea rasială în sine.

Paragraful 3 din Recomandare:

„Introducerea unui standard de suspiciune rezonabilă, prin care mandatul referitor la activitățile de control, supraveghere sau investigație poate fi exercitat numai pe baza unei suspiciuni care se bazează pe criterii obiective ”.

44. Codul european de etică al poliției prevede la punctul 47 că „[investigațiile poliției se vor baza, cel puțin, pe suspiciunea rezonabilă a unor infracțiuni sau delikte reale sau posibile”. Așa cum se explică în Expunerea de motive a Codului, aceasta înseamnă că trebuie să existe suspiciunea unei infracțiuni sau a unui delict care să fie justificată de anumite criterii obiective înainte ca poliția să poată iniția o anchetă. CERI consideră că introducerea unui standard de suspiciune rezonabilă în exercitarea atribuției de investigație a poliției și în exercitarea competențelor poliției legate de activitățile de control și supraveghere este un instrument deosebit de important în combaterea profilării rasiale. Prin urmare, recomandă introducerea unui astfel de standard în cadrul legal sau de reglementare care, în diferitele state membre, guvernează exercitarea acestor atribuții.

Paragraful 4 din Recomandare:

„Să instruiască poliția cu privire la problema profilării rasiale și la utilizarea standardului de suspiciune rezonabilă ”

45. Această instruire trebuie să facă referire la ilegalitatea profilării rasiale, precum și la ineficiența și natura dăunătoare a acesteia, așa cum este descris mai sus.
46. Instruirea privind utilizarea standardului de suspiciune rezonabilă ar trebui să includă exemple practice de situații operaționale care să indice comportamentul care se așteaptă din partea ofițerilor de poliție în exercitarea atribuțiilor lor. De asemenea, ar trebui să includă principii practice care să fie utilizate de polițiști în situații concrete pentru a evalua dacă acționează în conformitate cu standardul de suspiciune rezonabilă. Un astfel de principiu ar putea fi, de exemplu, că motivele concrete în baza cărora ofițerul își construiește suspiciunea ar trebui să fie suficiente pentru a da naștere acestei suspiciuni rezonabile cu privire la o terță persoană. Un alt principiu ar putea fi acela că nu poate exista o suspiciune rezonabilă atunci când ofițerul știe în prealabil că există o probabilitate mică sau nu există nicio probabilitate ca prin exercitarea autorității sale să detecteze o infracțiune. În același timp, atunci când ofițerul are suspiciunea rezonabilă că o infracțiune a fost sau poate fi comisă într-o zonă geografică clar identificată, ofițerul își poate exercita autoritatea cu privire la toate persoanele din zona respectivă, cu condiția ca acest lucru să se facă fără discriminare.

47. Pentru a fi eficientă, o astfel de instruire specifică trebuie să fie însoțită de o instruire mai generală pentru a crește conștientizarea în rândul membrilor poliției cu privire la problemele legate de drepturile omului și de necesitatea combaterii rasismului și a discriminării rasiale (cu privire la acest punct, a se vedea celelalte părți ale Recomandării care se referă la instruire și creșterea conștientizării).

II. Referitor la toate formele de discriminare rasială și conduita necorespunzătoare a poliției pe motive rasiale

48. Recomandările făcute în temeiul acestei secțiuni se aplică tuturor formelor de discriminare rasială (inclusiv de profilare rasială) și conduitei necorespunzătoare a poliției pe motive rasiale.

Paragraful 5 din Recomandare:

„Să se asigure că legislația care interzice discriminarea rasială directă și indirectă se referă la activitățile poliției ”

49. Prin această recomandare, CERİ își reiterează apelul către statele membre, deja formulată în RPG nr. 7, de a plasa activitățile poliției în sfera legislației antidiscriminare. În RPG nr. 7, CERİ definește discriminarea rasială directă și indirectă după cum urmează:

- a) „discriminare rasială ”înseamnă orice tratament diferențiat bazat pe un criteriu precum rasa, culoarea, limba, religia, naționalitatea sau originea națională sau etnică, care nu are nicio justificare obiectivă și rezonabilă. Tratatul diferențiat nu are nicio justificare obiectivă și rezonabilă dacă nu urmărește un scop legitim sau dacă nu există o relație rezonabilă de proporționalitate între mijloacele folosite și scopul care se dorește a fi realizat.
- b) „discriminare rasială indirectă” înseamnă cazurile în care un factor aparent neutru, precum o prevedere, un criteriu sau o practică, nu poate fi respectat cu ușurință de către sau dezavantajează persoane care aparțin unui grup desemnat pe criterii de rasă, culoare, limbă, religie, naționalitate sau origine națională sau etnică, cu excepția cazului în care acest factor are o justificare obiectivă și rezonabilă. Aceasta din urmă se aplică dacă se urmărește un scop legitim și dacă există o relație rezonabilă de proporționalitate între mijloacele folosite și scopul care se dorește a fi realizat.

50. În plus față de furnizarea acestor definiții, în RPG nr. 7 CERİ enumeră elementele cheie pe care ar trebui să le conțină o legislație antidiscriminare eficientă, inclusiv în ceea ce privește sarcina probei în cazurile de discriminare, sancțiunile care ar trebui să fie disponibile pentru astfel de cazuri și actele specifice care ar trebui să fie în mod explicit considerate acte de discriminare. Prin urmare, toate aceste elemente cheie ar trebui să se aplice și activităților poliției. CERİ reiterează aici că aceste componente cheie ar putea fi incluse și într-o legislație mai largă care să cuprindă lupta împotriva rasismului și a discriminării rasiale în poliție. De exemplu, atunci când adoptă măsuri legale împotriva discriminării în poliție, statele membre ar putea interzice, alături de discriminarea rasială, alte forme de discriminare, cum ar fi cele bazate pe gen, orientarea sexuală, dizabilitatea, opinii politice sau de altă natură, origine socială, proprietate, naștere sau alt statut.

Paragraful 8 din Recomandare:

„Să asigure mecanisme de sprijin și consiliere pentru victimele discriminării rasiale sau ale conduitei necorespunzătoare a poliției din motive rasiale”

51. Victimele discriminării rasiale și ale conduitei necorespunzătoare a poliției din motive rasiale se află într-o situație deosebit de vulnerabilă, deoarece membrii poliției reprezintă, în principiu, interlocutorii obișnuiți ai victimelor acestor acte atunci când sunt comise de alții. Prin urmare, este necesar să li se asigure consiliere juridică și sprijin psihologic adecvat, fie în cadrul poliției, fie în afara acesteia, pentru a încuraja victimele să vorbească pentru a-și proteja drepturile. Accesul lor la asistență juridică și asistență medicală trebuie, de asemenea, să fie garantat. Mai mult, victimele ar trebui să fie protejate împotriva represaliilor comise de către ofițerii de poliție, inclusiv împotriva contra-acuzațiilor abuzive.
52. Trebuie să fie disponibile, de asemenea și mecanisme de sprijin pentru victimele discriminării rasiale și ale actelor rasiste atunci când aceste acte sunt comise de alte persoane decât ofițeri de poliție. În aceste cazuri, poliția are un rol și mai activ în încurajarea și consilierea victimelor, direcționându-le să apeleze la structura care se potrivește cel mai bine situației lor specifice.
53. Un exemplu de mecanism de sprijin este înființarea unei linii telefonice gratuite de asistență, care poate oferi victimelor consiliere juridică și/sau sprijin psihologic în diferite limbi 24 de ore pe zi. Persoanele care reclamă discriminare rasială sau o conduită necorespunzătoare a poliției din motive rasiale trebuie să fie informate cu privire la serviciile sociale și organizațiile societății civile care oferă sprijin și sfaturi victimelor. De exemplu, ar putea fi puse la dispoziție pliante informative privind sprijinul acordat victimelor discriminării rasiale sau a conduitei necorespunzătoare a poliției din motive rasiale.

Paragraful 9 din Recomandare:

„Asigurarea unor investigații eficiente în ceea ce privește presupusele cazuri de discriminare rasială sau de conduită necorespunzătoare a poliției din motive rasiale și asigurarea, după caz, a faptului că autorii acestor acte vor fi pedepsiți în mod corespunzător”.

54. Prin „investigație eficientă” CERI se referă la o investigație care îndeplinește criteriile stabilite atât de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, cât și de Comitetul European pentru Prevenirea Torturii și a Tratamentelor sau Pedepselor Inumane sau Degradante (CPT). Pentru a fi eficientă, o investigație trebuie să fie în principal adecvată, cuprinzătoare, detaliată, promptă, oportună și independentă. A se vedea jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (de exemplu, CEDO, 26 ianuarie 2006, *Mikheyev împotriva Rusiei*) și standardele CPT (Standardele CPT, octombrie 2006, de la p. 81, extras din al 14-lea Raport general [CPT / Inf (2004) 28]). Trebuie luate măsuri pentru ca victimele să fie ținute la curent în legătură cu investigațiile și rezultatele acestora.
55. În ceea ce privește investigațiile privind conduita necorespunzătoare a poliției din motive rasiale, în cazul *Nachova împotriva Bulgariei* din 6 iulie 2005 și alte cazuri ulterioare, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a subliniat obligația autorităților naționale de a efectua o investigație cu privire la posibilele motive rasiste care stau la baza conduitei autorităților de aplicare a legii atunci când există indicii cu privire la existența unor astfel de motive. În lipsa unei investigații satisfăcătoare cu privire la acest aspect, Statul se face responsabil

de încălcarea articolului 14 din Convenție (interzicerea discriminării) coroborat cu un alt articol (de exemplu articolul 2 - dreptul la viață sau articolul 3 - interzicerea torturii sau a tratamentelor sau pedepselor inumane sau degradante) din punct de vedere al procedurii.

56. În ceea ce privește necesitatea asigurării faptului că ofițerii de poliție care se fac vinovați de discriminarea rasială și conduită necorespunzătoare din motive rasiale sunt pedepsiți în mod adecvat, CERI reamintește elementele cheie ale legislației penale în vigoare împotriva rasismului și discriminării rasiale pe care le-a identificat în RPG nr. 7. În special, reamintește că motivația rasistă a unei infracțiuni trebuie să fie prevăzută de lege ca circumstanță agravantă specificată în condamnare. Victimele discriminării rasiale și ale conduitei necorespunzătoare a poliției din motive rasiale ar trebui să beneficieze, de asemenea, de o compensație adecvată pentru orice daune materiale și morale pe care le-au suferit.
57. Poliția trebuie să prevadă un mecanism intern de verificare a calității activității poliției, care să acopere chestiuni legate de cazurile de discriminare rasială și conduită necorespunzătoare din motive rasiale. Șefii poliției trebuie să acorde o mare importanță acestor chestiuni și să comunice subordonaților lor această prioritate.

Paragraful 10 din Recomandare:

„Să prevadă existența unui organism, independent de poliție și de autoritățile de urmărire penală, care să fie însărcinat cu investigarea presupuselor cazuri de discriminare rasială și conduită necorespunzătoare a poliției din motive rasiale”

58. Organismul însărcinat cu investigarea presupuselor cazuri de discriminare rasială și conduită necorespunzătoare a poliției din motive rasiale trebuie să existe alături de alte structuri competente pentru primirea reclamațiilor împotriva conduitei necorespunzătoare a poliției, precum mecanismele disciplinare interne (inspectoratul de poliție, departamentul Ministerului de Interne, etc.) și procurorul. Experiența arată că victimele abuzurilor poliției nu au, în general, încredere în mecanismele interne ale poliției de soluționare a reclamațiilor. Adesea, ei sunt reticenți să prezinte cazurile în fața instituțiilor care cooperează îndeaproape și zilnic cu poliția, cum ar fi autoritățile de urmărire penală. Prin urmare, este necesar să se creeze un sistem prin care o victimă poate face o reclamație având deplină încredere într-un organism independent a cărui sarcină principală este de a controla activitățile poliției. A se vedea, de asemenea, referitor la acest punct, Secțiunea privind responsabilitatea poliției și transparența din *Ghidul privind poliția democratică*, conceput de către Consilierul principal pe probleme de poliție al Secretarului General al OSCE, decembrie 2006, de la p. 33 în continuare.
59. Acestui organism însărcinat cu investigarea presupuselor cazuri de discriminare rasială și conduită necorespunzătoare a poliției din motive rasiale trebuie să i se confere toată autoritatea necesară pentru a-și exercita sarcinile în mod eficient. Prin urmare, trebuie să aibă autoritatea de a solicita punerea la dispoziție de documente și alte elemente pentru control și examinare; de a confisca documente și alte elemente în scopul realizării de copii sau extrase; și de a interoga persoane. Atunci când faptele aduse la cunoștința sa sunt de natură penală, acest organism trebuie să fie obligat să aducă cazul în fața autorităților de urmărire penală.

60. Organismul însărcinat cu investigarea presupuselor cazuri de discriminare rasială și conduită necorespunzătoare a poliției din motive rasiale poate avea diferite forme. Ar putea fi o instituție națională pentru protecția și promovarea drepturilor omului, un Avocat al poporului specializat pentru poliție, o comisie civilă de supraveghere a activităților de poliție sau organismul specializat care se recomandă a fi înființat de CERI în Recomandarea sa de politică generală nr. 2 privind organismele specializate pentru combaterea rasismului, xenofobiei, antisemitismului și intoleranței la nivel național.
61. În plus față de competențele de investigare, acestui organism i s-ar putea acorda următoarele competențe pentru cazurile care nu implică răspunderea penală: soluționarea amiabilă a litigiilor; monitorizarea activităților poliției și formularea de recomandări pentru îmbunătățirea legislației, reglementărilor și practicilor pentru a combate rasismul și discriminarea rasială în cadrul poliției; și stabilirea codurilor de conduită. Organismului în cauză trebuie să i se solicite să coopereze activ cu organizațiile care activează în domeniul combaterii rasismului și discriminării rasiale. Este esențial ca un astfel de organism să fie ușor accesibil celor ale căror drepturi își doresc să le protejeze. După caz, pentru a spori accesibilitatea acestui organism ar trebui înființate sedii locale.

III. Referitor la rolul poliției în combaterea infracțiunilor rasiste și monitorizarea incidentelor rasiste

62. Recomandarea face o distincție între infracțiunile rasiste și incidentele rasiste. Spre deosebire de infracțiunile rasiste (care sunt concepute de drept penal), incidentele rasiste constau în orice incident care este perceput a fi rasist de către victimă sau de către orice altă persoană. Prin urmare, toate infracțiunile rasiste pot fi mai întâi calificate drept incidente rasiste. Cu toate acestea, nu toate incidentele rasiste vor constitui în cele din urmă infracțiuni rasiste. Ancheta și, în cele din urmă, instanța, trebuie să stabilească dacă a fost comisă o infracțiune și dacă, de exemplu, motivarea infracțiunii a fost rasistă.
63. Prin infracțiuni rasiste, CERI se referă la infracțiuni obișnuite (cum ar fi crima, lovirea și alte violențe, incendierea sau insulta) comise cu o motivație rasistă (infracțiuni comise din motive rasiale) și alte infracțiuni în care elementul rasist este inerent infracțiunii (cum ar fi incitarea la ură rasială sau participarea la o organizație rasistă).
64. În ceea ce privește motivele vizate de noțiunile de incident *rasist* și infracțiune rasistă, în RPG nr. 7 CERI a clarificat deja că rasismul se referă la conduita bazată pe criterii precum rasa, culoara, limba, religia, naționalitatea sau originea națională sau etnică.

Paragraful 11 din Recomandare:

„Să se asigure că poliția investighează în mod temeinic infracțiunile rasiste, inclusiv să ia în considerare pe deplin motivația rasistă a infracțiunilor obișnuite ”

65. În cazul *Šečić împotriva Croației* din data de 31 mai 2007, referitor la investigațiile poliției asupra unui atac rasist împotriva unei persoane de origine romă de către persoane suspectate că aparțin unui grup de tip skinhead, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a subliniat că „[t] ratarea violenței și brutalității determinate de rasă și a cazurilor care nu au influențe rasiste în mod egal ar însemna să închidem ochii în fața naturii specifice a faptelor care sunt deosebit de distructive cu privire la drepturile fundamentale”. Prin urmare, Curtea a considerat inacceptabil faptul că un act violent, cel mai probabil comis pe motive rasiale, nu a fost cercetat cu seriozitate și rapiditate în vederea

identificării și urmăririi penale a autorilor (a se vedea *Šečić împotriva Croației*, § 67-69).

66. O măsură practică care poate fi luată pentru asigurarea că poliția investighează temeinic toate infracțiunile rasiste și, în special, că nu trece cu vederea motivația rasistă a infracțiunilor obișnuite în investigațiile lor, este adoptarea definiției generale a incidentului rasist prevăzută în prezenta Recomandare. (paragraful 14). De îndată ce un incident rasist este raportat în conformitate cu această definiție, poliției trebuie să i se solicite să continue acea linie de investigație în detaliu. În acest scop, trebuie furnizate directive specifice ofițerilor de poliție cu privire la măsurile care trebuie luate atunci când este raportat un incident rasist, inclusiv în ceea ce privește următoarele domenii: sensibilitate față de victimă; acțiuni care trebuie luate la fața locului pentru a obține dovezi; localizarea și interogarea martorilor; căutarea suspectului; explorarea posibilelor legături cu grupuri rasiste organizate, inclusiv grupuri neo-naziste și de tip skinhead; luarea unei declarații detaliate a victimei.
67. Alte măsuri care pot fi luate pentru a garanta că poliția investighează în mod temeinic infracțiunile rasiste (inclusiv pe motive de rasă) includ înființarea de unități în cadrul fiecărei secții de poliție care să fie specializate în tratarea acestor infracțiuni și emiterea de scrisori circulare ministeriale și alte documente pentru creșterea gradului de conștientizare a poliției cu privire la necesitatea combaterii energice a infracțiunilor rasiste (inclusiv cele din motive de rasă).

Paragraful 12 din Recomandare:

„Stabilirea și operarea unui sistem de înregistrare și monitorizare a incidentelor rasiste și măsura în care aceste incidente sunt aduse în fața procurorilor și sunt calificate în cele din urmă drept infracțiuni rasiste ”

68. Pentru a obține o imagine de ansamblu cât mai exactă a situației în ceea ce privește apariția manifestărilor rasiste în societate și pentru a monitoriza răspunsul autorităților de justiție penală la astfel de manifestări, este necesară dezvoltarea un sistem fiabil de înregistrare și monitorizare a incidentelor rasiste. Adoptarea definiției generale a incidentului rasist prevăzută în prezenta Recomandare (punctul 14) este un element cheie al unui astfel de sistem. Definiția își propune să permită monitorizarea uniformă a acestor incidente, prin asigurarea că toate unitățile de poliție și toate agențiile cu rol în primirea de plângeri referitor la astfel de incidente utilizează aceleași concepte.
69. Mai mult, poliția (și toți cei care primesc plângeri despre incidente rasiste) trebuie să adune informații detaliate despre fiecare raportare. Acest lucru se poate face, de exemplu, prin completarea unui formular de raportare a incidentelor rasiste, care ar trebui să conțină informații despre diferite elemente, inclusiv în ceea ce privește victima, suspectul sau infractorul, tipul incidentului, locația sa și motivele implicate. Un exemplu de raportare a unui incident, referitor la infracțiunile motivate de ură în general, este cuprins în *Combating Hate Crimes in the OSCE Region, OSCE/ODIHR, 2005, Anexa D*. Pe aceeași temă a se vedea și *Policing Racist Crime and Violence, A Comparative Analysis, EUMC, Septembrie 2005*.
70. Colectarea de către poliție a informațiilor detaliate și exacte despre incidentele rasiste în această etapă este o condiție prealabilă pentru a monitoriza în mod eficient modul în care sistemul de justiție penală, în ansamblu, tratează incidentele rasiste și infracțiunile rasiste. Cu toate acestea, pentru a putea obține o astfel de imagine de ansamblu, este, de asemenea, necesar ca autoritățile de urmărire penală și instanțele să stabilească sau să-și

perfecționeze sistemele de monitorizare. Aceste sisteme trebuie să includă informații disponibile cu privire la investigațiile efectuate, acuzațiile aduse și sentințele pronunțate în aceste cazuri.

71. Înregistrarea incidentelor rasiste ajută, de asemenea, poliția să-și îmbunătățească investigațiile privind infracțiunile rasiste (așa cum se recomandă la punctul 11), în sensul că le oferă informații utile de bază care pot clarifica contextul în care au loc infracțiunile ulterioare.

Paragraful 13 din Recomandare:

„Să încurajeze victimele și martorii incidentelor rasiste să raporteze astfel de incidente ”

72. Victimele și martorii incidentelor rasiste pot fi încurajați să raporteze astfel de incidente în diferite moduri. În general, toate măsurile care vizează creșterea încrederii grupurilor minoritare în poliție, precum cele enumerate în partea a II-a și partea a IV-a a acestei Recomandări, au un potențial puternic de încurajare a raportării incidentelor rasiste. Dintr-o perspectivă mai specifică, exemple de măsuri care ar încuraja raportarea incidentelor rasiste includ instituirea sistemelor prin care victimele și martorii pot raporta incidentele rasiste diferitelor agenții locale (în afară de poliție, aceste agenții ar putea include autorități locale și organizații ale societății civile) care să acționeze într-un mod coordonat. Toate agențiile ar putea fi, de exemplu, instruite cu privire la utilizarea aceleiași definiții cu privire la incidentul rasist și referitor la cum să acționeze atunci când victimele sau martorii iau legătura cu ele. Prin urmare, agențiile non-polițienești care primesc reclamații acționează în calitate de intermediari și pot furniza informațiile poliției, după caz. Acest rol de intermediar poate fi deosebit de relevant pentru persoanele aflate în poziții deosebit de vulnerabile, cum ar fi persoanele fără statut juridic, care pot fi reticente în a raporta incidentele rasiste la poliție. O altă măsură specifică este instruirea specializată a polițiștilor privind primirea reclamațiilor referitoare la rasism și discriminare rasială.
73. Victimele și martorii incidentelor rasiste trebuie să fie protejați împotriva victimizării, adică a oricărui tratament advers sau a consecințelor venite ca reacție la raportarea unui incident sau depunerea unei reclamații.

Paragraful 14 din Recomandare:

„În acest scop, să adopte o definiție largă a incidentului rasist;

În sensul prezentei Recomandări, un incident rasist va fi:

'orice incident care este perceput ca fiind rasist de către victimă sau de orice altă persoană ”

74. Recomandarea prevede ca un incident rasist să fie definit ca un incident care este perceput ca fiind rasist de către victimă sau de către orice altă persoană. Adoptarea unei definiții atât de largi cu privire la un incident rasist are avantajul de a transmite victimelor mesajul că vocea lor va fi auzită. Această definiție este extrasă din Raportul de anchetă al lui Stephen Lawrence din 1999 de Sir William Macpherson of Cluny (Cm 4262, Capitolul 47, paragraful 12).
75. După cum s-a menționat mai sus, scopul adoptării definiției unui incident rasist are două mize: în primul rând, îmbunătățirea înregistrării și monitorizării incidentelor rasiste și, în al doilea rând, asigurarea faptului că poliția investighează toate infracțiunile rasiste în detaliu și nu trece cu vederea motivarea infracțiunilor obișnuite.

IV. Referitor la relațiile dintre poliție și membrii grupurilor minoritare

76. În părțile a I-a, a II-a și a III-a ale acestei Recomandări, CERI a analizat în esență circumstanțele în care membrii grupurilor minoritare - adică în sensul acestei Recomandări, grupurile desemnate prin caracteristici precum rasă, culoare, limbă, religie, naționalitate sau origine națională sau etnică - sunt victime ale discriminării rasiale, inclusiv ale profilării rasiale și ale comportamentului din motive rasiale, fie că este vorba de poliție sau de persoane private. Cu toate acestea, este necesară asigurarea că poliția se comportă într-un mod profesional și imparțial atunci când se ocupă de infracțiuni care nu sunt motivate rasial și care implică în continuare membri ai grupurilor minoritare în calitate de victime, făptași, martori etc. Rapoartele de monitorizare de țară ale CERI indică faptul că prejudecățile pe bază de rasă, culoare, limbă, religie, naționalitate sau origine națională sau etnică afectează, de asemenea, modul în care poliția se ocupă de membrii grupurilor minoritare în contextul acestor infracțiuni. De exemplu, se crede mai degrabă că membrii grupurilor minoritare sunt autorii unor infracțiuni specifice. În schimb, este mai puțin probabil ca poliția să aibă încredere în membrii grupurilor minoritare care sunt martori sau victime ale infracțiunilor obișnuite. Dificultățile din acest domeniu rezultă și din lipsa de competențe ale ofițerilor de poliție necesare pentru a lucra într-o societate diversă. Deși au un domeniu de aplicare mai general, recomandările făcute de CERI în partea a IV-a vizează abordarea acestor probleme.

Paragraful 15 din Recomandare:

„Să oblige poliția din punct de vedere legal să promoveze egalitatea și să prevină discriminarea rasială în îndeplinirea funcțiilor”

77. În RPG nr. 7, CERI recomandase deja ca autoritățile publice să aibă obligația legală de a promova egalitatea și de a preveni discriminarea rasială în îndeplinirea funcțiilor lor. Prin această recomandare, CERI subliniază că este important ca poliția să aibă o astfel de obligație. Pentru a respecta această obligație, poliția ar putea fi obligată să elaboreze și să pună în aplicare programe specifice care să vizeze promovarea egalității și prevenirea discriminării. Aceste programe ar putea include o gamă largă de activități, de la instruire și conștientizare până la monitorizarea și stabilirea obiectivelor privind egalitatea. Un exemplu de inițiative care ar putea fi incluse în aceste programe este elaborarea codurilor interne de conduită împotriva rasismului și discriminării rasiale. Mai general, programele poliției care vizează promovarea egalității și prevenirea discriminării ar trebui să includă inițiative și angajamente cu privire la toate domeniile abordate în această secțiune (diversitate, reprezentare a grupurilor minoritare în poliție și relații cu grupurile minoritare și mass-media). După cum se recomandă de către CERI în RPG nr. 7, respectarea de către poliție a obligației legale de promovare a egalității și de prevenire a discriminării rasiale ar putea fi monitorizată și pusă în aplicare printr-un organism independent specializat pentru a combate rasismul și discriminarea rasială la nivel național.

Paragraful 16 din Recomandare:

„Să instruiască poliția să întreprindă activități polițienești într-o societate diversă”

78. Instruirea pentru realizarea de activități polițienești într-o societate diversă include instruirea specifică pentru ofițerii de poliție care vin în contact cu membrii grupurilor minoritare, atât cetățeni, cât și non-cetățeni. Aceasta poate include, de asemenea, instruirea destinată învățării de către ofițerii de poliție majoritari a unei limbi vorbite de un grup minoritar. Poate include, de asemenea, instruirea cu privire la pluralismul cultural și religios și activități care să vizeze promovarea interacțiunii și respectului între colegii provenind din diferite medii. Instruirea menționată mai sus ar trebui să fie cât mai practică posibil, de exemplu prin redarea de situații și interacțiunea cu membrii grupurilor minoritare.

Paragraful 17 din Recomandare:

„Să recruteze membri ai grupurilor minoritare subreprezentate în poliție și să se asigure că aceștia au șanse egale de progres în carieră ”

79. Asigurarea faptului că componența poliției reflectă diversitatea populației este importantă pentru promovarea unei societăți ai cărei membri să considere că se bucură de șanse egale, indiferent de mediul lor etnic, național, religios, lingvistic sau de altă natură. Învățarea de către angajații din poliție de noi competențe și abilități, inclusiv abilități lingvistice, și sporirea eficienței angajaților poliției prin îmbunătățirea comunicării și creșterea încrederii din partea grupurilor minoritare sunt, de asemenea, importante.

80. Pot fi luate diferite tipuri de măsuri pentru a recruta membri ai grupurilor minoritare în poliție. Acestea includ măsuri pozitive, cum ar fi: (i) publicitatea și desfășurarea altor activități de promovare care vizează încurajarea depunerilor cererilor pentru locuri de muncă în cadrul poliției din partea membrilor grupurilor minoritare; (ii) să ofere membrilor unor grupuri minoritare care nu posedă abilitățile necesare pentru a trece examenele de poliție posibilitatea de a dobândi astfel de abilități, prin cursuri pregătitoare; (iii) să identifice și să elimine practicile care discriminează în mod direct sau indirect membrii grupurilor minoritare (de exemplu, instruirea nediscriminatorie a celor responsabili de recrutare, revizuirea criteriilor de selecție etc.); (iv) să stabilească obiective pentru recrutarea membrilor grupurilor minoritare și să monitorizeze realizarea acestor obiective.

81. Pot fi luate diferite tipuri de măsuri pentru ca membrii grupurilor minoritare să aibă șanse egale de progres în cariera lor în cadrul poliției. Acestea includ: (i) interzicerea hărțuirii rasiale în rândul poliției (ii) adoptarea și implementarea politicilor interne împotriva rasismului; (iii) stabilirea și implementarea de mecanisme interne eficiente de depunere a reclamațiilor; (iv) luarea de măsuri legale împotriva ofițerilor care își jignesc, insultă sau hărțuiesc colegii; (v) monitorizarea promovărilor membrilor grupurilor minoritare; (vi) punerea la dispoziție de programe de mentorat pentru membrii grupurilor minoritare care au dorința și potențialul de a avansa.

Paragraful 18 din Recomandare:

„Stabilirea cadrelor de dialog și cooperare între poliție și membrii grupurilor minoritare ”

82. Stabilirea cadrelor de dialog și cooperare între poliție și membrii grupurilor minoritare este un element crucial pentru combaterea cu succes a rasismului și a discriminării rasiale în cadrul poliției. Este, de asemenea, o modalitate de a asigura eficacitatea activității poliției. Poliția nu poate să își îndeplinească sarcinile în mod eficient fără cooperarea membrilor societății, inclusiv a grupurilor minoritare. Acest lucru necesită câștigarea încrederii. Stabilirea unui dialog este benefică poliției și membrilor publicului, iar acest lucru va avea un impact favorabil asupra societății în ansamblu. Pentru a fi eficientă, stabilirea cadrelor pentru dialog și cooperare trebuie să fie însoțită de măsuri care să asigure monitorizarea și respectarea obligației de dialog și cooperare.
83. Dialogul dintre poliție și membrii grupurilor minoritare reprezintă un mijloc de a evita profilarea rasială, dar și de a evita ca membrii grupurilor minoritare să simtă că sunt victime ale profilării rasiale atunci când nu este cazul. Cu privire la acest punct, a se vedea considerațiile de mai sus referitoare la profilarea rasială.
84. Poliția nu trebuie să coopereze numai cu grupurile minoritare și cu societatea civilă în general, ci și cu autoritățile publice. De asemenea, ea trebuie să coopereze îndeaproape cu organismul specializat a cărei înființare este recomandată de CERl în Recomandarea sa de politică generală nr. 2 privind organismele specializate pentru combaterea rasismului, xenofobiei, antisemitismului și intoleranței la nivel național. Acest organism poate juca rolul de intermediar sau mediator, dar poate coopera și la organizarea programelor menționate mai sus ca parte a obligației poliției de a promova egalitatea și de a preveni discriminarea.
85. Mijloacele de stabilire a unui dialog și a unei cooperări între poliție și membrii grupurilor minoritare includ organizarea de reuniuni periodice de consultare cu reprezentanții grupurilor minoritare și crearea de comitete consultative compuse din reprezentanți ai grupurilor minoritare. De asemenea, este posibil să se prevadă și înființarea unei poliții de cartier și puncte de contact sau existența unor persoane de contact (ofițeri de legătură) în secțiile de poliție, responsabile în mod special de legătura cu grupurile minoritare. Nota explicativă la recomandările Înaltului Comisar OSCE pentru Minoritățile Naționale privind poliția în societățile multi-etnice oferă multe exemple detaliate de mecanisme care pot favoriza comunicarea și cooperarea între poliție și membrii unei societăți multi-etnice.
86. O modalitate de a încuraja dialogul și cooperarea este numirea de mediatori. Dacă dețin competențele, inclusiv abilitățile lingvistice necesare, și se bucură de încrederea atât a grupurilor minoritare în cauză, cât și a poliției, mediatorii pot juca un rol important în calitate de intermediari, evitându-se astfel conflictul dintre poliție și grupul minoritar în cauză.

Paragraful 19 din Recomandare:

„În măsura în care acest lucru este posibil, să pună la dispoziția celor care vin în contact cu poliția și nu înțeleg limba oficială acces la servicii de interpretare profesională ”

87. Conform Convenției Europene a Drepturilor Omului, orice persoană care este arestată și /sau acuzată de o infracțiune are dreptul de a fi informată într-o limbă pe care o înțelege cu privire la motivele arestării sale și/sau la natura și cauza acuzației împotriva acesteia. În ceea ce privește persoanele care sunt în contact cu poliția, dar nu sunt suspectate sau acuzate de o infracțiune penală, precum victimele și martorii, trebuie depuse eforturi pentru a le pune la dispoziție servicii de interpretare, de exemplu prin telefon în cazurile în care este imposibil de găsit un interpret la fața locului. Ca măsură complementară, poliția ar putea asigura prezența ofițerilor care stăpânesc una sau mai multe limbi în plus față de limba oficială, astfel încât să faciliteze comunicarea între persoanele care nu vorbesc limba oficială. În acele țări care au ratificat Convenția-cadru pentru protecția minorităților naționale, trebuie luate în considerare și cerințele formulate de această convenție în ceea ce privește limba de comunicare între autoritățile publice și grupurile minoritare în cauză.

Paragraful 20 din Recomandare:

„Să se asigure că poliția comunică cu mass-media și cu publicul în general într-un mod care să nu perpetueze ostilitatea sau prejudecățile față de membrii grupurilor minoritare ”

88. Poliția nu trebuie să dezvăluie presei sau publicului informații cu privire la rasa, culoarea, limba, religia, naționalitatea sau originea națională sau etnică a presupusului autor al unei infracțiuni. Poliției trebuie să i se permită să dezvăluie acest tip de informații numai atunci când o astfel de divulgare este absolut necesară și servește unui scop legitim, cum ar fi în cazul unei solicitări.
89. Mai ales atunci când prezintă informații publice statistice, poliția trebuie să aibă grijă să nu contribuie la răspândirea și perpetuarea miturilor care stabilesc o legătură între infracțiune și originea etnică sau care asociază creșterea imigrației cu creșterea criminalității. Poliția trebuie să se asigure că emite informații obiective, într-un mod care respectă o societate diversă și favorizează promovarea egalității.

GLOSAR

Poliția:

Persoanele care exercită (sau dețin prin lege) autoritatea de a folosi forța pentru a menține legalitatea și ordinea în societate, inclusiv în mod normal pentru prevenirea și detectarea infracțiunilor. Aceasta include servicii secrete de securitate și informații și oficialii responsabili de controlul la frontieră. Include, de asemenea, companiile private care exercită puteri polițienești, astfel cum sunt definite mai sus.

Profilare rasială:

Utilizarea de către poliție, fără nicio justificare obiectivă și rezonabilă, a unor criterii precum rasa, culoarea, limba, religia, naționalitatea sau originea națională sau etnică în activitățile de control, supraveghere sau investigație.

Suspiciune rezonabilă:

O suspiciune de infracțiune care este justificată de unele criterii obiective înainte ca poliția să poată iniția o investigație sau să desfășoare activități de control, supraveghere sau investigație.

Incident rasist:

Orice incident care este perceput ca fiind rasist de către victimă sau de orice altă persoană.

Infracțiune rasistă:

O infracțiune obișnuită (cum ar fi crima, lovirile și alte violențe, incendierea sau insulta) comise dintr-o motivație rasistă (infracțiune rasistă) și alte infracțiuni în care elementul rasist este inerent infracțiunii (cum ar fi incitarea la ură rasială sau participarea la o organizație rasistă).

Discriminare rasială directă:

Orice tratament diferențiat bazat pe un criteriu precum rasa, culoarea, limba, religia, naționalitatea sau originea națională sau etnică, care nu are nicio justificare obiectivă și rezonabilă. Tratamentul diferențiat nu are nicio justificare obiectivă și rezonabilă dacă nu urmărește un scop legitim sau dacă nu există o relație rezonabilă de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul care se dorește a fi realizat.

Discriminare rasială indirectă:

Cazuri în care un element aparent neutru, precum o prevedere, un criteriu sau o practică, nu poate fi respectat cu ușurință de către sau dezavantajează persoane care aparțin unui grup desemnat pe criteriu de rasă, culoare, limbă, religie, naționalitate sau origine națională sau etnică, cu excepția cazului în care acest element are o justificare obiectivă și rezonabilă. Aceasta din urmă se aplică dacă se urmărește un scop legitim și dacă există o relație rezonabilă de proporționalitate între mijloacele folosite și scopul care se dorește a fi realizat.

CONSILIUL EUROPEI

Consiliul Europei este o organizație politică care a fost fondată la 5 mai 1949 de zece state europene pentru a realiza o uniune cât mai strânsă între membrii săi. El numără astăzi 47 de state membre europene.¹

Principalele obiective ale organizației sunt promovarea democrației, a drepturilor omului și a statului de drept și căutarea de răspunsuri comune la problemele politice, sociale, culturale și juridice din statele sale membre.

Sediul permanent al Consiliului Europei este la Strasbourg (Franța). Statutul organizației prevede două organisme constitutive: Comitetul de Miniștri și Adunarea Parlamentară. Congresul autorităților locale și regionale din Europa reprezintă entitățile de autogovernare locală și regională din statele membre.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului reprezintă instanța judiciară competentă care judecă plângerile formulate împotriva unui stat de către persoane, asociații sau alte state contractante ca urmare a încălcării Convenției europene a drepturilor omului.

COMISIA EUROPEANĂ ÎMPOTRIVA RACISMULUI ȘI INTOLERANȚEI

Comisia Europeană împotriva Rasismului și Intoleranței (ECRI/CERI) este o entitate de monitorizare creată prin decizia Primului Summit al șefilor de stat și de guvern ai statelor membre ale Consiliului Europei. Decizia de înființare a CERI este conținută în Declarația de la Viena adoptată de primul summit la 9 octombrie 1993. Conferința europeană împotriva rasismului, desfășurată la Strasbourg în octombrie 2000, a solicitat consolidarea acțiunii CERI. La 13 iunie 2002, Comitetul de Miniștri a adoptat un nou statut pentru CERI, consolidând astfel rolul său în calitate de instituție independentă de monitorizare a drepturilor omului specializată pe probleme legate de rasism și discriminare rasială.

Membrii CERI acționează individual și sunt independenți. Misiunea CERI constă în combaterea rasismului, xenofobiei, antisemitismului și intoleranței la nivelul întregii Europe și din punctul de vedere al protecției drepturilor omului. Acțiunea CERI acoperă toate măsurile necesare pentru combaterea violenței, discriminării și prejudecăților cu care se confruntă persoanele sau grupurile de persoane, în special pe motiv de rasă, culoare, limbă, religie, naționalitate sau origine națională sau etnică.

Programul de activități al CERI include: monitorizarea fiecărui stat membru; elaborarea recomandărilor de politică generală; relațiile cu societatea civilă.

Pentru informații suplimentare referitoare la CERI și activitățile sale, vă rugăm să contactați:

Secretariatul Comisiei Europene împotriva
Rasism și Intoleranței
Consiliul Europei
F-67075 Strasbourg cedex
Tel: +33 (0) 3 88 41 29 64 - Fax: +33 (0) 3 88 41 39 87
E-mail: combat.racism@coe.int
Site web: www.coe.int/ecri

¹ Albania, Andorra, Armenia, Austria, Azerbaidjan, Belgia, Bosnia și Herțegovina, Bulgaria, Croația, Cipru, Republica Cehă, Danemarca, Estonia, Finlanda, Franța, Germania, Georgia, Grecia, Ungaria, Islanda, Irlanda, Italia, Letonia, Liechtenstein, Lituania, Luxemburg, Malta, Moldova, Monaco, Muntenegru, Olanda, Norvegia, Polonia, Portugalia, România, Federația Rusă, San Marino, Serbia, Republica Slovacă, Slovenia, Spania, Suedia, Elveția, „Fosta Republică Iugoslavă a Macedoniei”, Turcia, Ucraina, Regatul Unit.

